

07-10-2013

Til Socialudvalget

Sagsnr.
2013-45207

Status på Regeringens Udvalg for Socialøkonomiske virksomheder

Dokumentnr.
2013-45207-5

På Socialudvalgets møde med Udsatterådet i Københavns Kommune den 21. juni 2013 blev der bestilt et notat med en status på Regeringens ekspertudvalg for socialøkonomiske virksomheder og om der er anbefalinger fra udvalget, som bør undersøges nærmere.”

Sagsbehandler
Mia Bjørnø

Status

I forbindelse med finansloven for 2013 aftalte regeringen og Enhedslisten at støtte udviklingen af socialøkonomiske virksomheder og nedsatte derfor et udvalg for socialøkonomiske virksomheder. Udvalget havde blandt andet til opgave at opstille en definition af socialøkonomiske virksomheder og at komme med anbefalinger til mulige tiltag, der kan fremme levedygtige socialøkonomiske virksomheder.

Udvalget har netop afsluttet deres arbejde med en anbefalingsrapport, som udvalget har afleveret til social-, børne- og integrationsminister Annette Vilhemsen.

Definition og fem overordnede anbefalinger

Udvalget anbefaler følgende overordnede definition af socialøkonomiske virksomheder:

Socialøkonomiske virksomheder er private og driver erhverv med det formål gennem deres virke og indtjening at fremme sociale formål.

Udvalget opfordrer til, at indsatsen med socialøkonomiske virksomheder fremadrettet skal ses i en tværpolitisk sammenhæng med fokus på den erhvervsmæssige kontekst, og fremlægger fem overordnede anbefalinger:

1. Anbefaling: Ny lovgivning og administrativ praksis

Klare juridiske rammer og et minimum af administrative byrder er afgørende for, at socialøkonomiske virksomheder kan holde fokus på deres forretning og ikke skal bruge unødige ressourcer til administration. Derfor anbefaler udvalget, at der introduceres en særlig registreringsmodel, der kan definere, legitimere og regulere sektoren samt bidrage til at skabe en fælles identitet for socialøkonomiske virksomheder i Danmark. Derudover skal der i gang sættes en række tiltag for dels at styrke samspillet mellem det offentlige og den socialøkonomiske sektor, dels at koordinere

MR-Voksne

Børnstorffsgade 17
1592 København V

Telefon
2053 5693

E-mail
HN32@sof.kk.dk

www.kk.dk

offentlig administrativ praksis i relation til socialøkonomiske virksomheder.

2. Anbefaling: Øget kendskab

Kendskab til socialøkonomi er forudsætning for den tillid, der er nødvendig for, at Socialøkonomiske virksomheder kan etablere gode kunde- og samarbejdsrelationer. Midlet er oplysningskampagner og større kendskab til den samfundsmæssige effekt. Her er det væsentligt at udvikle lettilgængelige måleværktøjer til at dokumentere effekten af de socialøkonomiske virksomheder.

3. Anbefaling: Styrket socialt iværksætter og kompetenceudvikling

Her er fokus på at styrke de eksisterende socialøkonomiske virksomheder og fremtidige sociale iværksættere. Ikke mindst via uddannelse i entreprenørskab og øget adgang til socialfaglig viden og støtte. Kompetenceopbygning og et tilpasset erhvervsfremme system er også væsentlige fokuspunkter.

4. Anbefaling: Bedre finansieringsmuligheder

Adgang til risikovillig kapital er afgørende. Derfor anbefales både udvikling af et socialt investeringsmarked, en socialøkonomisk finansieringsfond og alternative finansieringsmuligheder – samt udvikling af et nordisk investeringsmarked.

5. Anbefaling: Øget fokus på sociale hensyn i partnerskaber og indkøb

Sociale hensyn skal være et anerkendt og anvendt parameter i offentlige udbud og en grundkerne i partnerskaber mellem socialøkonomiske virksomheder. Søgelyset rettes mod strategiske partnerskaber med private virksomheder, innovationspartnerskaber med det offentlige, sociale hensyn i offentlige indkøb og offentlig prisfastsættelse

Endvidere forslår Udvalget, at Regeringen udarbejder en national strategi, som har til formål at fremme udviklingen af socialøkonomiske virksomheder i Danmark.

Udvalget konkluderer, at der er langt fra vision til virkelighed: Der er ikke mange socialøkonomiske virksomheder, og de er generelt små, men antallet er i vækst. Udvalget fastslår, at det kræver et langt sejt træk at øge antallet og der er brug for en national strategi.

Det videre arbejde

Regeringen vil nu drøfte udvalgets anbefalinger og nedsætter med det samme et tværministerielt koordineringsteam. Koordineringsteamet skal sikre et optimalt samarbejde om socialøkonomiske virksomheder på tværs af ministerierne.

Det er endnu for tidligt, at konkludere, hvilken betydning rapporten, vil få. Rapporten fra udvalget er stadig kun anbefalinger, som Regeringen skal kigge på nærmere på. Der er således endnu ingen lovgivningsmæssige ændringer eller tiltag, der på nuværende tidspunkt smidiggør eksisterende systemer.

Der er generelt ikke er mulighed i dansk lov eller EU-direktiv for at favorisere socialøkonomiske virksomheder frem for andre, såfremt kontraktsummen overstiger udbudsgrænsen – enten for nationale udbud eller for EU-udbud. Anbefalingen fra rapporten er, at det nye EU Udbudsdirektivs muligheder for at tage sociale hensyn, herunder tilgode socialøkonomiske virksomheder og afknopning fra det offentlige bør vurderes nærmere i regeringens nye udvalg om dansk udbudslovgivning med henblik på at give ordregivere så fleksible muligheder som muligt ud fra en væsentlig konkurrenceforvridning overfor almindelige virksomheder.

Notat fra advokatfirmaet Plesner

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har forespurgt advokatfirmaet Plesner om det mulige juridiske handlerum for inddragelse af socialøkonomiske virksomheder, jf. møde i Beskæftigelses- og Integrationsudvalget den 16. september 2013. Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen vurderer, jf. Plesners notater, at der er mulighed for at tildele visse opgaver på beskæftigelsesområdet direkte til virksomheder, herunder socialøkonomiske virksomheder. Forudsætningerne herfor er:

- At der er tale om ydelser, som ikke i forvejen er omfattet af kommunens rammeaftaler.
- At forvaltningen vurderer at have et udækket behov i beskæftigelsesindsatsen.
- At forvaltningen sikrer efterlevelse af princippet om økonomisk forsvarlig forvaltning, når opgaven på denne måde ikke konkurrenceudsættes, herunder overvåger, om der i den enkelte sag er ”klar grænseoverskridende interesse”, jf. bilag 1 og 2.
- At der er tale om særskilte projekter af relativ kort varighed og begrænset økonomisk værdi.

I det omfang det konkret vurderes, at en mindre gruppe af borgere har behov, som ikke kan løftes i den eksisterende tilbudsvifte, er der

således visse muligheder for direkte tildeling og indgåelse af kontrakter i tillæg til de eksisterende rammeaftaler.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen vurderer endvidere, at der er muligheder for ad hoc og i mindre omfang at købe varer og andre tjenesteydelser (dvs. ydelser som ikke er knyttet til beskæftigelsesindsatsen) direkte i socialøkonomiske virksomheder. Forudsætningerne herfor er:

- At der er tale om ydelser, som ikke i forvejen er omfattet af kommunens rammeaftaler.
- At forvaltningen vurderer at have et behov for køb af de relevante varer/tjenesteydelser.
- At kontraktsummen ikke er annoncerings- eller udbudspligtig – dvs. samlet under 0,5 mio. kr.
- At forvaltningsrettens princip om økonomisk forsvarlig forvaltning efterleves.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen påtænker, at der iværksættes følgende proces med henblik på fremme af socialøkonomisk indkøbsadfærd knyttet til varer og andre tjenesteydelser:

- Kortlægning af køb af varer og andre tjenesteydelser, som ikke i dag skal indkøbes via rammeaftaler med henblik på identifikation af indkøbsområder, der kan have relevans for det socialøkonomiske marked.
- Identifikation af relevante virksomheder, herunder fx socialøkonomiske virksomheder, der vurderes at kunne levere de identificerede varer og tjenesteydelser økonomisk forsvarligt og i den rette kvalitet.
- Organisatorisk implementering (fx synliggørelse i forvaltningen af muligheden for at købe visse varer og tjenesteydelser hos de identificerede virksomheder).

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen bemærker desuden, at der ikke er mulighed for at tildele offentlig støtte efter kommunalfuldmagten til en udvalgt socialøkonomisk virksomhed eller socialøkonomiske virksomheder som gruppe, idet der efter kommunalretten er forbud mod at yde offentlig støtte til såvel enkeltpersoner som grupper af enkeltpersoner, herunder også virksomheder, jf. notat fra Plesner.

Socialforvaltningen er i dialog med Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen om ovenstående.

Københavns Kommunes strategi for socialøkonomiske virksomheder
Socialforvaltningen har været i dialog med Københavns Erhvervsservice under Teknik- og Miljøforvaltningen, der er tovholder på Københavns Kommunes strategi for socialøkonomiske virksomheder vedrørende rapportens anbefalinger.

Det vurderes, at udvalgets anbefalinger og bevæggrund ligger i god forlængelse af kommunens erfaringer og igangværende arbejde på området, herunder rådgivningsaktiviteter, juridisk afklaring, eksterne samarbejder etc. i forlængelse af den nuværende strategi for Københavns Kommune.

Københavns Erhvervsservice finder det i forlængelse af udvalgets anbefalinger vigtigt at påpege, at det socialøkonomiske område i mange henseende er på et meget tidligt udviklingsstadium (lille og svag bæredygtighed), hvorfra det er centralt at kommunale initiativer først og fremmest målrettes markedsopbygning og sektorudvikling.

Det anbefales derfor, at kommunen i det fremadrettede arbejde følger udvalgets anbefalinger med fokus på: kompetenceudvikling og rådgivning, tilpasning af indkøbs- og udbudspolitik, privat/offentlige partnerskaber, netværksdannelse, samt forøget synlighed af Socialøkonomiske virksomheder og deres produkter.

Københavns Erhvervsservice evaluerer pt. ”Københavns Kommunes Strategi for Socialøkonomiske Virksomheder, 2010-2013” og denne evaluering samt fremadrettede anbefalinger forventes fremlagt for Borgerrepræsentationen 12.12.2013.

Ny undersøgelse fra SFI

SFI er netop udkommet med en rapport, der belyser socialøkonomiske virksomheder i Danmark, der arbejder med inklusion af udsatte grupper på arbejdsmarkedet.

Undersøgelsen peger på, at der findes færre af beskæftigelsesrelevante socialøkonomiske virksomheder i Danmark, end andre undersøgelser har anslået. Dermed skal man også være varsom med at overvurdere disse virksomheders evne til at integrere udsatte grupper på arbejdsmarkedet.

Undersøgelsen viser endvidere, at omkring halvdelen af de socialøkonomiske virksomheder oplever barrierer i forhold til at drive socialøkonomisk virksomhed i selve beskæftigelseslovgivningen, og lidt færre oplever problemer i kommunikationen med kommunen og jobcentrene.

Undersøgelsen viser, at hovedparten af de socialøkonomiske virksomheder fremstår som levedygtige virksomheder med gode eller rimeligt gode overlevelseschancer. Således mener 80 pct. af virksomhederne, at de godt kan fastholde det nuværende antal ansatte, og 80 pct. har endda planer om at forøge antallet af ansatte. På linje med andre danske virksomheder har nogle socialøkonomiske virksomheder dog lejlighedsvis problemer med at opnå finansiering, fx kassekredit, fra bankerne. Men undersøgelsen giver ikke anledning til at konkludere, at de socialøkonomiske virksomheder i særlig grad skiller sig ud fra andre virksomheder ved at have alvorlige finansieringsproblemer.

Undersøgelsen konkluderer, at hvis de socialøkonomiske virksomheder skal kunne ekspandere, er det vigtigt at have fokus på at reducere de lovgivningsmæssige, administrative og finansieringsmæssige barrierer, virksomhederne siger, at de støder på. Mange virksomheder oplever rimelighedskravet (også kaldet forholdstalsreglerne) i beskæftigelseslovgivningen som en hæmsko, og det samme gælder det offentliges og kommunernes manglende prioritering af tildeling af opgaver til disse virksomheder i forbindelse med offentlige udbud. Hvad angår kommunernes manglende tildeling af opgaver til de socialøkonomiske virksomheder, er det vigtigt at være opmærksom på, at dette blandt andet skyldes de begrænsede muligheder for dette i den eksisterende lovgivning.